

Poradenství a raná péče

Národní plán vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (1998, s. 9):

„Raná péče je systém služeb a programů poskytovaných dětem ohroženým v sociálním, biologickém a psychickém vývoji, dětem se zdravotním postižením a jejich rodinám s cílem předcházet postižení, eliminovat nebo zmírnit jeho následky a poskytnout rodině i dítěti možnosti integrace“.

Východiska rané péče:

překotný rozvoj mozkových buněk

Kompenzační schopnosti mozku

zvyšujeme socioemocionální jistotu dítěte

nedostatky ve vývoji postiženého dítěte mohou mít nepříznivé důsledky pro další vývoj

zprostředkovávání zkušeností

domácí prostředí

Služby rané péče mají být poskytovány:

Od zjištění rizika nebo postižení

Tak, aby zvyšovaly vývojovou úroveň dítěte v ohrožených oblastech

Do doby zařazení do některého typu školského zařízení

Ranou podporou rozumíme:

Všechna odborně použitá opatření (intervence, aktivity, spec. edukace) sloužící:

ke zlepšení organických funkcí

k vybudování přiměřených způsobů chování

k vývoji osobnosti

Názvy “opatření” jsou podle spojitosti s obory:

Medicínské:

užívají pojem *včasná terapie* (fyzioterapie, medikamentózní ad.)

Pedagogické:

užívají pojem *raná výchova, pedagogická raná podpora, včasná intervence nebo raná péče*

ASOCIACE PRACOVNÍKŮ V RANÉ PÉČE

je celostátní profesní organizace

jejím posláním je prosazování oboru rané péče jako terénní sociální služby

poskytuje se rodinám dětí raného věku se zdravotním postižením

či ohrožením vlivem sociálního prostředí

Společnost pro ranou péči

Střediska rané péče:

centra pro podporu a provázení rodin

dětí se zrakovým a kombinovaným postižením

rodiny dětí s těžkým postižením zraku ve věku do 4 let

rodiny dětí se zrakovým a kombinovaným postižením do 7 let

Cíle a výhody rané péče:

Učit odpovědným postojům

Pomoci k co nejmenší závislosti na sociálních službách

Minimalizovat důsledky postižení na vývoj dítěte a jeho socializaci

Vytvořit dítěti co nejpřirozenější prostředí (speciálního pouze tolik, kolik ne nezbytně nutné)

Tým raně poradenských služeb:

Cestující speciální pedagog příslušné specializace

Sociální pracovnice

Psycholog

Fyzioterapeut, ergoterapeut

Instruktor specialista (videotrenér, instruktor zrakové stimulace, facilitátor alternativní komunikace apod.)

Technický pracovník

Lékaři

Rodiče

Programy RP:

Podpora rodiny

Podpora vývoje dítěte

Působení na veřejnost

Raná péče v ČR:

Většinou oddělena část medicínská a pedagogická

Medicínští pracovníci vstupují do kontaktu včas oproti pedagogům ad.

Zákon 108/2006 Sb. O sociálních službách definuje RP v § 54

Vyhláška č. 116/ 2011 Sb. kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Služba RP dle zákona 108/2006 obsahuje tyto základní činnosti:

výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,

zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,

sociálně terapeutické činnosti,

pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Formy terapie v rané péči:

Medicínská a terapeutická oblast:

Fyzioterapie

Ergoterapie

Logopedie

Balneoterapie

Terapie laserem

Hydroterapie

Elektroléčba ad.

Střediska rané péče a SPC:

Psychorelaxační cvičení

Rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky

Různá rozvíjející, stimulační cvičení

Rozvoj komunikačních dovedností

Rodinná terapie

Reedukační, rehabilitační odpoledne

Psychorehabilitační pobyty

Podpůrné terapie (dotykové, bazální stimulace, snoezelen, muzikoterapie, canisterapie)

Obecné principy podpory v raném věku:

Uspořádání prostředí

Přenášení a nošení

Polohování

Oblast sebeobsluhy

Podpora a kompenzace pohybu

Primární učení

Integrovaný přístup:

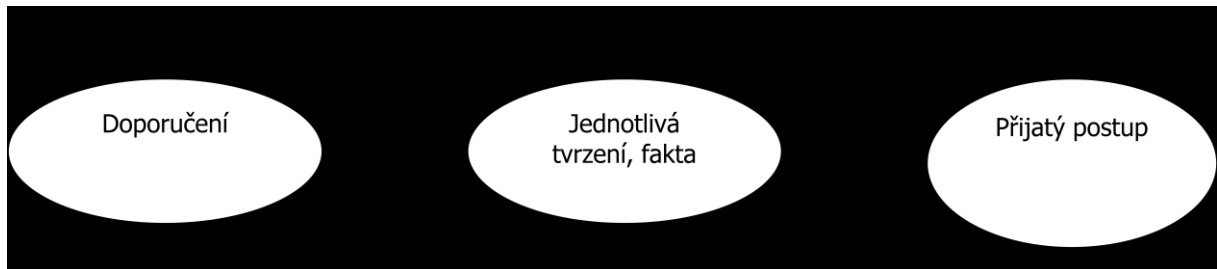
Fáze setkání - setkání s novými dětmi a jejich rodinami, obdržení doporučení:

Jedná se o vymezení problému, kde je nutné vzít v úvahu potřeby dítěte i rodičů.

Zahrnuje otázky typu *Proč přišli žádat o pomoc? Kdo je doporučil popř. odeslal?*

RA, OA

Dohoda

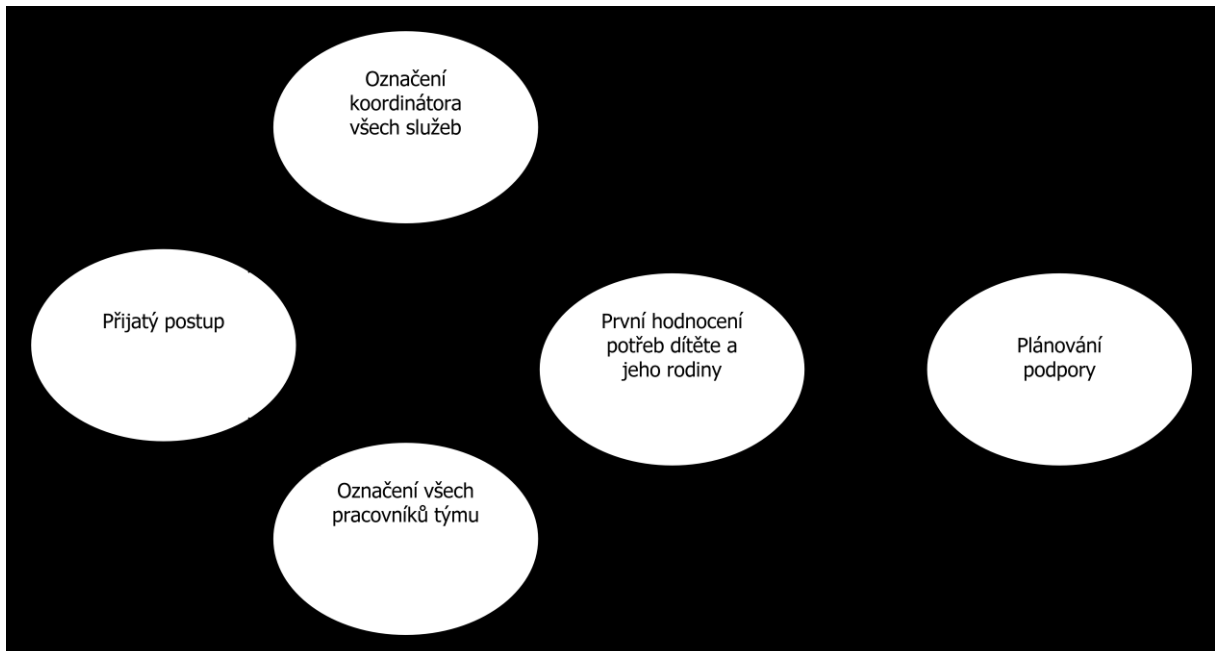
Fáze pozorování – poznávání dítěte a jeho rodiny: hodnocení potřeb dítěte a rodiny

Potřeby dítěte: funkční oblasti osobnosti

identifikace projevů a výkonů, jejich analýza

monitoring a hodnocení projevů a výkonů

zpětná vazba a analýza edukačních potřeb: oblast motoriky, sensoriky, sebeobsluhy, orientace v prostředí, autoregulace, komunikace, kognitivních procesů, emocionality, chování a způsobilosti pro sociální interakci

Fáze plánování – naplánovat, jak podporovat dítě a jeho rodinu, odsouhlasení plánu podpory a jeho tvorba:

Odsouhlasení potřeb dítěte a jeho rodiny (reflektuje relevantní informace o dítěti a jeho rodině):

potřeby, které mohou být naplněny nabídkou služeb rané péče;

potřeby, které vyžadují služby další agentury (dalších odborníků)

potřeby, které nejsou v rámci podpory momentálně dostupné

Jak naplánovat podporu dítěte a jeho rodiny:

- ošetřovatelská péče
- terapie a vzdělávání
- poradenství, provázení
- prosazení a podpora dalších spolupracovníků (členů týmu)

Plán podpory by měl popisovat všechny detaily nabídky služeb a procesu intervence.

Fáze podpory – podporování dítěte a jeho rodiny:

Realizace všech strategií komplexní intervence

Důraz je kladen na výměnné procesy mezi rodičem a dítětem

Informační služby pro rodiče:

- sociálně právní podpora (zahrnují různé úlevy, slevy na daních apod.)
- technické pomůcky z veřejných zdrojů (technické vybavení)
- výběr kompenzačních, reedukačních, protetických pomůcek
- eliminace nejrůznějších architektonických bariér
- pomoc při získávání dávek státní sociální podpory, příspěvků na kompenzační pomůcky, mimořádné výhody ad.

Fáze přezkoumání – přezkoumání a vyhodnocení realizované podpory u dítěte a jeho rodiny:

Všestranné hodnocení popř. rediagnostika optimálního psychomotorického a sociálního vývoje dítěte (změny ve schopnostech dítěte a jeho potřebách).

Změny v plánovaných setkáních a nabídkách služeb.

Prevence a přechod do vzdělávacího systému.

OPATŘILOVÁ, D., NOVÁKOVÁ, Z. et al. *Raná podpora a intervence u dětí se zdravotním postižením*. Brno : MU, 2012, 321 s. ISBN 978-80-210-5880-4.

OPATŘILOVÁ, D. *Pedagogická intervence v raném a předškolním věku u jedinců s mozkovou obrnou*. Brno : MU, 2010, 150 s. ISBN 978-80-210-5266-6.

OPATŘILOVÁ, D. *Pedagogicko-psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno : MU, 2006, 292 s. ISBN 80-210-3977-9.